

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inzerati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicni petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisano in zaostalo frankovano.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: —
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	v Jugoslaviji		v inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici
 Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

La Jugoslavia.

Zavod za Vzhodno Evropo v Rimu je izdal letos prvo svojo publikacijo pod naslovom »La Jugoslavia« izpod peresa Oskarja Randija. Iz uvoda posnemamo, da je bilo delo dokončano letos spomladi. Knjiga, tiskana v okusni osmerki, šteje, skupno z dodanimi kriskim pakom in jugoslovensko ustavo v italijanskem prevodu, 582 strani in stane 30 lir. Založil jo je Riccardo Ricciardi v Neaplju.

Zavod za Vzhodno Evropo v Rimu se je ustanovil l. 1921. in ima namenu razvijati in razširjati z izključno znanstvenimi metodami študij, tikajoč se Vzhodne Evrope. Potreba tega zavoda je bila v Italiji velika, ker je med Italijani, ne izvemši njihove najboljše inteligence, toliko neznanja in nepoznanja tega dela sveta kakor malokje v Evropi. Zato je bila napravljena Italijanom s publikacijo omenjene knjige velika usluga in to tem bolj, ker sta si Italija in Jugoslavija sedaj postali mejašnji. Seveda je knjiga namenjena predvsem Italijanom, toda poznati jo bo moral tudi vsak naobražen Jugosloven, ker se mi zdi, da Jugosloveni še nimajo podobne originalne publikacije, ki bi se tikala skoraj vseh panog javnega in deloma tudi kulturnega življenja. Ne smemo pa pri čitanju knjige pozabiti, da jo je spisal Italijan za Italijane vključno njegovemu trudu biti čimveč objektivni. Ni treba pa še radi tega misliti, da je knjiga popolna in brez napak.

Pisatelj obdelava ogromno pojle. Po kratkem uvodu podaja kratak pregled zgodovine jugoslovenskega naroda in nekaj zemljepisnih misli. Potem sledijo poglavja: politična nedoletnost, ekonomska vrednost, finance, uprava in končno sinteza.

Metoda obdelavanja celega problema ni znanstvena, vendar mora biti zavod za Vzhodno Evropo hvalen pisatelju, da je spravil ta material na papir. Pisatelj je iz bivših avstrijskih pokrajin in, kakor sam pravi, je spisal to knjigo na podlagi

dolgega proučevanja našega ljudstva. Bil je namestniški uradnik v Zadru pod Attemsom, med svetovno vojno pa je pobegnil v Italijo. Viri za omenjeno knjigo so mu bili pred vsem jugoslovenski časniki in potem vrsta propagandnih jugoslovenskih in tujih del, katerih našteje na koncu svojega dela 93 in od katerih je zopet približno polovica iz jugoslovenskega peresa. Med njimi je 12 anonimnih.

Ne da se kontrolirati še danes, v koliko odgovarjajo statistični podatki v knjigi resnici. Pisatelj tudi sam v splošnem ne citira med svojim tekstom virov, katerih se je držal, vendar lahko rečemo, da je bil pri danih jugoslovenskih razmerah pisatelju glaven vir nezanesljivi in kričavi ton jugoslovenskega časopisja. Pisatelj sam priznava, da je delo informativnega značaja, namenjeno pred vsem parlamentarcem, časnikarjem in trgovcem ter da je nepopolno vsled tega, ker so mu manjkali zanesljivi statistični podatki. Toda knjiga ni popolna in točna radi tega, ampak je pisatelj zagrešil s svojim delom napake sam, ko je včasih hotel kaj kritizirati ali pa izvajati dedukcije iz napačnih premis.

Knjiga podaja nekačo zunanjo sliko Jugoslavije, ono, kar se takorekoč lahko prime z roko, v bistvo jugoslovenskega vprašanja pa ni prodrl. Končnega mnenja, sinteze premisah, ki jih navaja pisatelj. Vso jugoslovenskega naroda in njegove države, se ne more podati na onih notranjost, celo duševno življenje Jugoslovenov, je pisatelj skoraj ignoriral. In vendar je vsaka sinteza narodnega vrvenja in hotenja nemogoča, dokler se ne prodre v njegove skrite duševne koticke in v vsjo njegovo duševno strukturo. Za takšno analizo pa je treba velikega znanja in poznanja naroda.

Pisatelj trdi, da Jugosloveni niso mogli do sedaj vključno svojemu talentu producirati niti enega velikega moža v evropskem in svetovnem

smislu. Očividno ne pozna pisatelj Preradovića, Prešerna, Mestrovića, Tesle, Kopitarja, Miklošiča, Jagića, Krajca, Boškovića i. dr.

Jugosloveni so bili od nekaj v odvisnosti od drugih narodov, zato da se še sedaj radi pokore tujcem. Beseda »Schiavi« označuje njihovo mehko in podvrgljivost. Vkljub temu se ni čuditi njihovi bojevitosti, ki pa izvira zgolj iz njih fanatičnega nezpoloženja. Zato je proti Turkom ta bojevitost bolj animalska in ne izhaja iz potrebe narodnega žrtvovanja, ki zahteva večje civilizacije. Jezik Jugoslovenov je še daleč od popolnosti. Pravi, da jezik, ki ga govore Jugosloveni, ima mnogo dialektov in sicer: srbski (pod vplivom turščine, latinščine, nemščine, francoščine), hrvaški in slovenski (pod vplivom nemščine), bosanski (poln turških in nemških besed), dalmatinski (z velikim odstotkom italijanskih besed) ter makedonski (ki da je vsled velikega števila bolgarskih, turških, albanskih in ilirsko-romanskih besed najbolj baštardni dialekt). Slovenščino primerja s piemontesščino, hrvaščino z benečanskim dialektom, srbsščino s toskanščino, dalmatinski dialekt s pulješčino in makedonski dialekt s sicilijansko. Kakor da ne razume Piemont Šicilije, tako ne razume Slovenec Makedonca. No, hvala bogu. Jugosloveni smo v tem oziru vsaj enaki Italijanom! Ni pa res, da je slovenščina tako prepojena nemške kulture, da se jo mora smatrati kakor odsev (derivazione) dumaške in graške nemščine. In vendar govore Slovenci svoj pristni, originalni jezik, ki nima kot tak ničesar skupnega z nemščino. Vsi naši pisatelji so pisali narodov jezik in ga dvignili na višino enega najpopolnejših in najbogatijih izmed slovanskih jezikov. Pisatelj zelo malo govori o Sloveniji, prav za prav ne ve o njih ničesar drugega povedati kakor, kar je slučajno kje o njih čital.

Naslednje poglavje »o politični nedoletnosti« uvaža z besedami: »Odprimo okno metulčku SHS in glejmo ga, kako sam leti.« O tem pa prihodnjč.

»Idea, kot sem že rekel, mi je všeč, samo stvarno bi nekaj pripomnil. Delometer gospoda Škrte bi bil neupravičen, kot so neupravičeni vsi aparati, ki danes funkcionirajo na svetu. Ni dvoma, da bi bil delometer iznajdba fizika ali kemika, torej človeka, ki z rudarjem, tesarjem, krznarjem itd. nima ničesar skupnega. Tudi ni dvoma, da bi ta fizik ali kemik ne položil v osnovo svoje iznajdbe principa, ki a priori podcenjuje manuelno delo, tako da bi, če vzamemo konkretnen slučaj, delometer, ki bi ga postavili pod pazduho rudarja, kazal recimo 10° C. isti delometer pa bi kazal pod pazduho sodnika 30° C. Pred nami stoji drugo vprašanje: buržoazna in proletarska nauka. Če pretresamo to vprašanje . . .

»Uaaaah . . . uaaaah«. Gospa Škrta gleda v strop. »Dora, kdaj pa si se zadričel peljala s kočijo?« Gospod Škrta, ki je napeto poslušal gospoda Šumija, je ogorčen. Kaj takega! S kočijo se pripeljati v debato o socialnem življenju! Gospod Šumi zadovoljno kima z glavo, ker je s kočijo srečno odkuril pred polomom, ki bi ga bil brez dvoma doživel. Gospodične se skrivaj smejejo. Gospod Škrta: »Danes sem bil na zgodovinski umetniški razstavi v obrtni šoli. Ampak povem vam, gospodje, to je nekaj fenomenalnega! Metzinger je imeniten, tudi Wergant ni slab, samo škoda, da imajo njegovi junaki tako rdeča usta in pa nosovi, nosovi! Kot da so sami vinski bratje. Obleke pa, kot da so se tri dni namakale v jesihu. Sicer sta ga rečila »Mož s presto« in »Ptičar«. Ne vem, zakaj so postavili Kavko

v šestih oddelkih. Njegov Krist, ki ga polagajo v grob, bi moral po mojem mnenju stati v prvem oddelku. Sicer pa je kriva menda zgodovina, ki gre svojo pot, in pa slovenska javnost, ki se tako malo zanima za umetnost, da ji je moral šele dilur pokazati, kje leži Čebejevo »Vnebovzpetje Marije« na kozolcu. To je pa res škandal. Čebaj z dihurjem na kozolcu!

Samo škoda je, da mi Slovenci nimamo svoje Narodne galerije, svojega Ermitaža, kot ga imajo Rusi. Res škoda! Zato pa vlačimo slike naših umetnikov, kot Čič svoj meh, iz vsih krajev Slovenije in plačujemo pri današnjih razmerah 200.000 K za stojala, ker obrtna šola noče zbeževati v steni, ter gledamo, kako caplja umetnost za kramarjico.

Gospodična Avrorra se ne strinja z gospodom Škrto. Kavka spada s svojim Kristom v deveti oddelček, ker imajo Kristusovi grobarji predebele glave. Gospod Šumi molči, ker je prišel v špansko vas.

»Uaaaah . . . uaaaah . . .« Gospa Škrta ogleduje steno za seboj. »Dora, zakaj pa nismo uvrstili v umetniško razstavo naše omare?« Gospod Škrta, ki je pil turško kavo, je polil nekaj kapelj črne tekočine na prt. Gospod Šumi se je vsčipnil v koleno. Gospodične duši smeh. Gospod Škrta: »Vprašanje, ki je daries tudi zelo akutno, je smrtna kazn. Jaz sem se držal in se še držim principa, da človek sploh nima pravice ubijati. Pa tudi država nima te pravice. Recimo, da je palec ubil kazalec, kaza-

Vladna kriza.

— Beograd, 3. okt. (Izv.) Vsa politična javnost stoji pod pritiskom zadnjih zunanje-političnih dogodkov. Vse se giblje v znamenju krize. Notranje-politični dogodki se razvijajo v onem pravcu, kakor je Vaš dopisnik že prošli teden na kratko označil. Včerajšnji dan je bil splošno pod vtisom radikalnega kongresa v Somboru, ki je pospešil vladno krizo in je sedaj nujno, da vlada poda demisijsko. Celokupna javnost je absolutno prepričana, da je kriza neizbežna in da bo ta notranje-politična kriza v vladi trajala zelo dolgo; neugodno pa je, da je nastala v momentu, ko je radi zunanje-političnih dogodkov neobhodno potrebna konsolidirana in močna vlada velike avtoritete in energije.

Za včeraj napovedana seja ministrskega sveta je izostala, če prav so na dnevnem redu važni notranje- in zunanje politični dogodki. Beogradski tisk danes zelo ostro obsoja malomarnost vlade, ker nekateri ministri ne posvečajo vse pozornosti naj-novejšim velikim dogodkom.

Tekom včerajšnjega dneva so se vršile konference radikalnih in demokratskih ministrov. V kabinetu ministrskega predsednika se je pod predsedstvom Nikole Pašiča vršila konferenca radikalnih ministrov, ktere so se udeležili ministri Marko Trifković, Miletić, Žarko Miladinović, dr. M. Ninčić in Vukičević. Minister saobračaja Andrija Stanić je bil odsoten, ker se je s posebnim brzovlakom odpeljal v Pečenjevce, na kraj velike železniške katastrofe, da sam osebno pregleda dalekosežnost katastrofe in da sam prične s preiskavo.

Na konferenco je bil pozneje pozvan tudi Ljuba Jovanović. Na tej konferenci je ministrski predsednik Pašič najprej pojasnil splošno situacijo in notranje-politične dogodke, ki vplivajo na vladno krizo. Med drugimi naglašal, da je nujno potrebna močna vlada z avtoriteto, ki bi bila kos zunanje-politični situaciji, osobito situaciji na bližnjem Vzhodu.

Demokratski ministri so tudi imeli včeraj ožjo konferenco. V kabinetu ministrstva finance so se včeraj sestali ministri Kosta Timotijević, dr. Krstelj in dr. Kumandini. Razpravljali so o notranje-politični situaciji in osobito o stališču, ki ga je zavzel radikalni kongres v Somboru napram demokratom. Tudi ta konferenca je bila v znamenju notranje-politične krize.

— Beograd, 3. okt. O konferenci radikalnih ministrov nam poročajo združene strani še nekatere podrobnosti. Konferenca radikalnih ministrov je trajala od 16. do 19.30. v kabinetu ministrskega predsednika. Navzoči so bili vsi ministri, pozneje je bil pozvan na njo tudi Ljuba Jovanović. Po končani konferenci so imeli razni novinarji razgovore z ministri, ki so bili vsi v svojih izjavah zelo kratki in rezervirani. Vedno resni Ljuba Jovanović je kratko izjavil, da nima nič važnega poročati. Zunanji minister dr. Ninčić je lakonično izjavil: »Razpravljalo se je o strankarskih zadevah. Ne morem ničesar reči, ker se še ničesar ne zna.« Glede kongresa v Somboru je bil dr. Ninčić ravnotako lakoničen. Minister Miletić se je o kongresu v Somboru izjavil, da je pospešil stvar za grebškega kongresa. Na pripombo novinarjev, da so bili na kongresu navzoči tudi ministri in da se je tam mnogo govorilo proti sedanjim vladi, je odgovoril: »To je bilo larvo (krič) treh budala!« Splošno je videti, da pripisujejo radikalni krogi zagrebškemu kongresu še vedno veliko politično važnost in da radikalci ne morejo pozabiti dejstva, da so se tega kongresa udeležili vplivni demokratski poslanci. Na konferenci je bilo sklenjeno, da se skliče glavni odbor radikalne stranke, ki ima določiti nadaljnjo taktiko. Ta sestanek se ima vršiti čimprej. Resolucije, sklenjene v Somboru, pa so tudi v radikalnih krogih povzročile veliko vznemirjenost. Glede politične situacije je bil kakor vedno, ministrski predsednik Pašič zelo rezerviran in lapidaren. Nekemu novinarju je izjavil: »Če ob-

lec išče svojo pravico pri sredincu, ter je poklical na pomoč prstaneč, vsi trije so odšli k mazincu, to je v tem slučaju država, ta je obsodila palec na smrt in ga je ugonobila. Jaz smatram, da je treba v tem slučaju ugonobiti mezinca, prstaneč in sredinca, ker so oni ugonobili palec.«

Gospod Šepetalec konstatira, da je v ideji gospoda Škrte zlezel logičen škrat. Če je palec ubil kazalec, je kazalec mrtev, torej ne more iskati pravice pri sredincu, ta ne more klicati na pomoč prstaneč, torej mezinca ne sme biti ugonobljen. Gospod Šepetalec trdi, da je državotvoren.

Gospod Šumi izpije še kozarec čiste vode. »Vsaka ideja, kot sem že rekel, mi je všeč. Če se držimo principa zob za zob, pridemo do perpetuum mobile. Palec je ubil kazalec, sredinca je ubil palec zato, ker je ta ubil kazalec, prstaneč je ubil sredinca itd. Če pa stojimo na stališču, da človek sploh nima pravice ubijati, potem si pa lahko pomagamo samo na ta način, kot so si pomagali v Rusiji. Ljudje umirajo sami od sebe.

Tam je palec ubil kazalec, kazalec sredinca, sredinca je ubil prstaneč, ta mezinca, nazadnje so umrli vsi.«

»Uaaaah . . . uaaaah . . .« Gospa Škrta gleda v tla. »Dora, kaj bomo pa jutri kuhali za kosilo?«

I. Zupančič:

Debata.

Za mizo sede gospodje: Škrta, Šumi, Šepetalec, gospa Škrta in gospodična Zora. Avrorra in Dora. Gospodična Zora naliva turško kavo po vrsti gospodu Škrtu, Šepetalcu, gospe Škrti, gospodičnava Avrorri, Dori in sebi. Gospod Šumi pije čisto vodo, ker je sklenil s finančnim ministrom pogodbo, da ne bo pil opojnih pijač do Novega leta. Prihodnje leto dobi od države brezobrestno posojilo.

Turška kava in makedonski tobak sta razburila živce, oči navzočih so postale nemirne, pogovor o dežju, ki trka monotonno na okna, je izčrpan, začnjen se debata.

Gospod Škrta: »Torej, če že govorimo o stvarih, ki razburjajo danes celo Evropo, lezejo celo onkraj oceana, če govorimo o socialnem življenju, ki ga je zmešala evropska vojna, smatram, da je prvo in glavno vprašanje, v katerem si moremo biti na jasnem, različna med manuelnim in duševnim delom. Evropski narodi se polagoma dele v dva tabora, ki sta si vsak dan bolj v laseh. Prvi tabor trdi, da je delo rudarja, ki koplje iz zemlje rudo, več vredno, kot delo recimo sodnika, ki študira paragrafe in sodi ljudi; drugi trdi nasprotno, in preklata se ta dva tabora po časopisih, na shodih, na stavkah, pri vilitvah, kratkotalno povsod. Jaz pa mislim, da je delo delo in da je vsako delo vredno plačila. Plačilo pa mora biti odvisno od kvantitativnosti in kvalita-

tivnosti dela. Ker pa imata manuelno in duševno delo vsako svojo kvantitativnost in kvalitativnost, ta kvantitativnost pa je lahko večja ali manjša, kvalitativnost pa je zopet lahko konkretna ali abstraktna, imamo kar na enkrat osem pojmov, ki so tesno zvezani med seboj, pa nimajo ničesar skupnega. Jaz bi ta Gordijev voz presekal, razpisal bi konkurz za iznajdbo delometra in stvar bi bila končana. Kakšen bi naj bil ta delometer, prepuščam ljudem, ki se pečajo s fiziko in kemijo, glavno je, da imamo tu idejo, če že živimo v dobi idej.

Gospod Škrta pije turško kavo. Čaka kdaj in odkod pride efekt. Gospod Šumi postaja nemiren, pije čisto vodo.

Gospodična Zora trdi, da je delometer nepotreben, da je manuelno delo več vredno kot duševno, ker se rudar pri delu poti, sodnik pa ne. Gospodična Dora oponira. Gospodična Avrorra konstatira, da je iznajdba delometra nemogoča, ker današnja kemija še ne pozna tekočine, na katero bi uplival efekt dela.

Gospod Šumi izpije kozarec čiste vode. »Idea gospoda Škrte mi je všeč. Všeč mi je sploh vsaka ideja, naj bo kakršnakoli. Ideja rodi eksperiment, to je korak naprej v napredku. Če se človek zmoti, če se eksperiment ne posreči, nič ne de. Zmota uč človeka, kaj in kako naj dela. To je vedno trdil in še danes trdi največji genij 20. stoletja I. J. Lenin, ki so ga zmote že marsičesa naučile.«

Gospod Škrta kima z glavo in zadovoljno gleda gospoda Šumija. Ta izpije še kozarec čiste vode in nadaljuje:

stoja kako ministrstvo, se mora računati tudi s krizami. Glede demisije pa je izjavil: »Tega sedaj še ne bom povedal!«

— Beograd, 3. okt. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je sprejel včeraj dopolndne v svojem kabinetu ministra Marko Trifkovića, s katerim je delj časa konferiral o možnosti demisije vlade.

ČEŠKI GLASOVI O KRIZI V NAŠI VLADI.

— Praga, 3. oktobra. (Izv.) Češkoslovaški tiskovni urad objavila je Beograda kratko situacijsko poročilo o krizi beogradske vlade. Poročilo pravi: Ministrski predsednik Pašić se je lahko prehladil in mora po navštetu zdravnikov ostati doma. Za včeraj napovedani ministrski svet je preložen na danes. Parlamentarni krogi pričakujejo ministrsko krizo. Neposredni njen vzrok tiči v dlje časa vladajočem notranjepolitičnem raznoglasju med radikali in demokrati. Kakor poročajo listi, tudi med krono in vlado ne obstoji več soglasje glede različnih na dnevnem redju stoječih vprašanj. Smatrajo za verjetno, da se ministrski predsednik Pašić v slučaju odstopa odpove popolnoma državnim poslom. Kot naslednika smatrajo dvorni krogi zunanjega ministra Ninčiča. Ker pa njegovega stališča v orientskem vprašanju popolnoma ne odobravajo vladajoče stranke, je dvomljivo, da se mu posreči mislja sestava kabineta.

SKLICANJE NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 3. okt. Z ozirom na razvoj notranjepolitičnih dogodkov je nujno potrebno čimprejnejše sklicanje narodne skupščine. Predsedstvo narodne skupščine je brzojavno pozvalo vse narodne poslance, da prispo v nedeljo v Beograd, kjer je šestanek narodne skupščine nujno potreben radi važnih zunanje- in notranjepolitičnih dogodkov.

— Beograd, 3. okt. (Izv.) Danes se vrši v narodni skupščini seja načelnikov parlamentarnih klubov, katerih bosta prisostvovala ministra predsednik Nikola Pašić in predsednik narodne skupščine dr. Ivan Ribar.

RADIKALNI KONGRES V SOMBORU.

— Beograd, 3. okt. (Izv.) Kakor je bilo že včeraj kratko javljeno, se je vršil v soboto in nedeljo glavni kongres radikalne stranke za Vojvodino. Kongres s svojimi sklepi je velike važnosti za nadaljni razvoj notranje politične situacije. Kongresa se je udeležilo po prijavljenih poročilih okoli 1000 radikalcev iz Banata, Bačke in Baranje. V soboto popoldne in v nedeljo zvečer so bile konference delegatov, okoli 300 po številu. Kongres sam je bil zelo viharen in živahen. Kongresa so se udeležili tudi ministri dr. Ninčič, dr. Žarko Miladinovič in Marko Trifkovič. Vojvodinski radikalci so zahtevali ustanovitve glavnega odbora za radikalno stranko v Vojvodini. Ostro so napadali politiko demokratov, kakor tudi politiko vlade sploh. Splošno je bilo opažati, da je gotova struja radikalcev skušala prodreti na kongresu na vsej črti s Protičevim političnim programom. Opažati pa je bila tudi struja, ki je naglašala strogo srbijsko radikalno politiko.

Podaljši debati je kongres sprejel resolucijo, ki zahteva: 1.) ustanovitev glavnega odbora radikalne stranke za Vojvodino s sedežem v Novem Sadu; 2.) izvedbo novih volitev in 3.) nezaujno dosedanjim vladni koaliciji oziroma da mora radikalna stranka prekiniti zvezo z demokrati. Po poročilih nekaterih listov so baje tudi navzoči ministri glasovali za to resolucijo.

IZPRAZNITEV TRETJE DALMATINSKE CONE.

— Beograd, 3. oktobra. (Izv.) Pomočnik zunanjega ministra, polnomočni minister Ljuba Nešić, je včeraj konferiral z generalom Milojevićem, načelnikom razmejivne komisije za Dalmacijo. V glavnem gre za to, da se izvedejo priprave za izpraznitev tretje dalmatinske cone. Kot načelnik razmejivne komisije ima avtentično izvršiti vse za izpraznitev sporazumno z italijanskim generalom, ki ga Italija imenuje kot svojega delegata.

PROCES PROTI MORILCEM RATHENAU.

— Lipsko, 2. okt. V veliki dvorani lipskega državnega sodišča se začne jutri na javni seji državnega sodišča za obrambo republike razprava proti zločincem, udeležencem in somišljenikom umora ministra dr. Rathenau, izvršenega 24. junija v Grünwaldu.

Politične vesti.

— O političnem položaju. Beogradsko »Vreme« piše: Vladna kriza v bistvu obstoji že zdavna. Bila je akutna, že predno je narodna skupščina odšla na počitnice... Razdor v demokratičnem klubu še bolj otežuje mučen položaj vlade in je povzročil, da je njen padec neizogiben. Radikali in demokrati, revizionisti in branitelji vidovdanske ustave, vsi so nezadovoljni s to vlado in zahtevajo njeno ostavko. Revizionisti mislijo, da je došel ugoden moment, da se da politiki nov pravec ter se pristopi preko revizije ustave k avtonomistični ureditvi države ter izravna srbsko-hrvatski spor. Centralisti pa so mnenja, da je režim vidovdanske ustave diskreditiran samo zbog nesposobnosti nekaterih oseb na vladi in zaradi večne nesloge med radikali in demokrati. Le-ti mislijo, da se ne nahajajo vzroki tega neznesnega stanja v ustavi, marveč v osehah, ki izvajajo to ustavo. Nezadovoljnost v narodu je nastala zaradi slabe administracije, zaradi samovolje policijskih organov, korupcije uradnikov itd., a ne zbog tega, ker so oblasti male, moč samoupravnih skupščin omejena in zožena tiskovna svoboda. Administrativna razdelitev države še ni izvedena, samoupravne oblasti večinoma še ne obstojajo, zato se ne ve, ali bo narod ž njimi zadovoljen, niti ako bodo one funkcionirale. Med branitelji vidovdanske ustave se zato pojavlja želja, da se izvrši rekonstrukcija kabineta na široki podlagi. Posebno se ta želja naglašava v radikalnem klubu, ki hoče, kakor se zdi, napraviti še en poskus v centralističnem duhu, predno se odloči za politiko Stojana Protiča. Takisto zahtevajo radikali revizijo radikalno-demokratičnega sporazuma... Kakor čujemo iz dobro informiranih krogov, smatra Pašić sedanjí čas kot neugoden za nove volitve. On sam se je izjavil, da bi ne hotel prevzeti nase odgovornosti za nove volitve. Kakor se zdi, bi Pašić za ta slučaj tudi ne hotel sestaviti volilne vlade, ako bi tudi v njej imeli premoči radikali. Isti razlogi, ki vodijo centraliste, da niso navdušeni za nove volitve, so merodajni tudi za revizioniste, da zahtevajo čim naprejše nove volitve. Nove volitve žele tudi Protičevi somišljeniki v radikalnem klubu pa tudi politični prijatelji Ljube Davidovića med demokrati...

— O predstavnstvu naše države v Italiji poroča splitska »Nova Doba« stvari, ki se glase naravnost neverjetno. Pri našem poslanstvu v Rimu nismo imeli dolgo časa titularja in poslaniške posle je opravljval poslaniški svetnik. Sam ne zna italijanski, pa tudi nobenega tajnika ni bilo, da bi znal dobro italijanski jezik. Zadnje čase je bil imenovan prvi in drugi tajnik, vsi Srbijanci, pa nobeden ne pozna ne jezika ne razmer. Kakor pri poslanstvu tako je tudi pri konzulatih. Nemogoče je uradnik, ki ne pozna jezika dežele in brez poznanja jezika in razmer je konzularna služba zgolj parada. Ali vendar nijeden naš konzul in nijeden naš konzularni uradnik v Italiji ne zna italijansko. Tako je v Milanu, v Bari in v Trstu. V Bari so poslali konzula menda za kazen. Hudo je to, da je med srbijskimi diplomatskimi uradniki jako malo takih, ki bi znali italijansko. Potem pa menda ministrstvo pošilja v Italijo iz principa samo Srbijance. Mi imamo z Italijo stike in jih bomo imeli naibraj vedno več, zato pa potrebujemo tam dobro organizirano diplomatsko službo s sposobnimi ljudmi na čelu. V diplomatski službo pa se morajo privzeti ne le Srbi, marveč tudi Hrvati in Slovenci. Potem je potreba konzularnih zastopstev v Pazinu ali kje drugod v Istri, v Gorici, v Genovi. Sploh, kjer to zahtevajo naši interesi. Zunanji minister dr. Ninčič se je odločil za ureditev diplomatske službe jugoslovenske države. Taka ureditev je v našem splošnem interesu nujno potrebna.

— O nemških šolah v Jugoslaviji poročajo nekateri nemški listi, izvaja joč, da ostane nemško šolstvo v naši državi nedotaknjeno, kakor je to zagotovil minister za prosveto Pribičević odposlanstvu iz Vrčca. Minister je odredil, da se imajo s strani podoblasti zaprti nemški razredi višje realke v Vrčcu takoj zopet otvoriti. Samo za paralelne razrede treba določene štetvile učencev. — Tako je torej z nemškim šolstvom v Jugoslaviji. Kako pa je s slovenskim šolstvom na Koroskem? Nemška Avstrija je zaprla vse slovenske ljudske šole. To naj bi upoštevali nemški listi in pošteno zahtevali tako lepo ravnanje s koroskimi Slovenci v šolskem vprašanju, kakor lepo postopa Jugoslavija z Nemci.

— O preganjanju našega učiteljstva piše »Edinost«, izvaja joč, da je motto italijanske šolske oblasti: Škodujmo kolikor mogoče slovenskemu šolstvu! Šolsko vprašanje je silno žalostno. Učiteljstvo preganjajo oblasti in fašisti na neusmiljen način. V Istri naš učitelj in yaren življenja. Mnogo je hrvatskih in

slovenskih krajev, ki so brez domačega učitelja in potujčenje naglo napreduje. Sedaj je bilo mnogo učiteljev odpuščenih, še več pa premeščenih. Ako vodi kdo kak pevski zbor, ga premestijo, ako je knjižničar ali odbornik v kakem društvu, ako poje v kakem zboru ali ako je celo izpregovoril besedo v učiteljskem društvu, ga premestijo. Vsi ugovori, vse prošnje so zaman. In sicer radi tega, ker hoče italijanska šolska oblast jugoslovensko šolstvo v Juljski krajini zatreti in otvoriti tuhtam ravno takole po veliki potrebi kako Italijansko šolo, pretežni del Jugoslovenov pa naj bi zapadel analfabetstvu.

Gospodarstvo.

POMOČNIK MINISTRA FINANC DUŠAN PLYVŠIČ V TRGOVSKI IN OBRTNI ZBORNICI V LJUBLJANI.

Včeraj dopolndne je posetil pomočnik ministra financ Dušan Plivšič našo trgovsko in obrtno zbornico ter izrazil željo, da se posvetuje s pridobitnimi krogi Slovenije. Trgovska zbornica je hipno sklicala konferenco na 4. uro popoldne, katere so se udeležili številni zastopniki pridobitnih krogov. Zastopani so bili mariborski, zlasti trgovski krogi. Konferenco je otvoril predsednik Ivan Knez, prisrčno pozdravil min. pomočnika Plivšiča, ki je takoj nato poprijel za besedo in v dvurnem velezanimivem, pred vsem zelo stvarnem govoru podal jasno sliko današnjega našega gospodarskega položaja ter ves historiziral vseh dosedanjih valutarnih naredb.

Poudarjal je, da se moramo vsi skupaj naučiti spoštovanja naredb in vladnih ukrepov. Pobojšanje dinarja se ne da doseči z umetnimi sredstvi. Izvesti je treba strogo reformo.

Zagrebska borza naj ostane s svojimi kurzi za nas merodajna, ker odgovarjajo ti kurzi gospod. moči našega dinarja, med tem ko notira Curih tečaje, določene od skupine priv. bančnih uradnikov na podlagi brzojavnih poročil iz Dunaja, Pariza, Berlina, Amsterdama in na podlagi kombinacij o razmerah v Jugoslaviji.

Svoj program deli Plivšič na tri dele. Prvi del obsega tehnično ureditev prometa z devizami in valutami. Drugi del obsega vprašanje uvoza, kamor spada ureditev našega prometa, naših carinarnic itd. Tretji del obsega določitev gospodarskega programa naše države. Za to bode vpeljal interministerijski komitej, kjer bodo zastopani vsi pomočniki gospodarskih ministrstev (min. financ, trgovine in industrije, saobračaja, poljoprivrede itd.) in strokovnjaki iz pridobitnih krogov cele države tako, da bode mogli pridobitni krogi naznanjati svoje želje neposredno vladi in da pridemo tako do veljave, ki nam gre po naši resnični moči. Na to zborovanje, ki znači prav zelo vesel dogodek za naše pridobitne kroge v Ljubljani, se še povrnemo. Po končani konferenci se je snoči pomočnik ministra financ g. Plivšič takoj odpeljal v Beograd.

ZVEZA SLOVENIJE Z MORJEM.

Brez vsega dvoma je naša zveza z morjem eno izmed prvih naših gospodarskih vprašanj. Z veseljem moramo poudariti, da smo mi Slovenci to resnično takoj po prevratu spoznali, zlasti ker nam je pravičnost mirovnih pogodb odgrnila velik del našega najboljšega ljudstva in ozemlja in nas Slovence porinila ali vsaj skušala poriniti od obali severnega jadranskega morja. Med tem ko se na Reki in Sušaku še danes šepirajo italijanski karabinjeri in se reško vprašanje zavija iz ene v drugo mežlo sosedne požrečnosti in navihanosti, se vrše v ozadju važna zborovanja, ki naj dokažejo vse naše smotreno in nujno potrebo delovanja, s čimer hočemo in moramo mi Slovenci prej ali slej priti do morja, do svoje kruto nam poteptane pravice.

Kakor je tedaj naš položaj na eni strani, namreč glede žalostne zgodovine mirovnih pogodb in njenih naravnost neverjetnih posledic — od Gorice in Wilsonove črte smo priromali nazaj do Ravbarkomande pri Postojni, do logaške ceste in skoro do cerkniškega jezera, kjer se sedaj bje obmejni boj menda za vsak grm — naravnost tragičen, tako se moramo po drugi strani veseliti, da smo od sebičnih italijanov diktirani in dani položaj sprejeli z voločalnim srcem, vendar pa tudi z najtrdnjšo zavestjo, da si moramo mi Slovenci in Hrvati na zemlji, ki nam je po vsem tem debaklu ostala, pomagati čimprej in preurediti ves naš položaj ob severnem Jadranu, katerega je krivična Avstro-ogrška ustvarila in katerega sedaj samopasna Italija izkorišča na vse mogoče načine posebno proti nam Slovencem, kolikor nas ni podjarmila in obljela v okrilje svojega blaženega kraljestva.

To stoji, vse to je sprevlede slehern med nami in se mora upoštevati v programu naše gospodarske bodočnosti. V tem znamenju tudi iskreno pozdravljamo živahno delovanje, ki ima svoj jasni cilj v čimprejšnji naši zvezi z morjem.

Cilj nam je tedaj jasen. In baš to je velikega pomena pri vsakem gospodarskem delu. Pota pa, ki naj nas pripeljejo čimprej k temu rešilnemu cilju, pa so še nejasna. Tako bi najlože in

najnataneje brez vsake očitine ali zaje gotovo pristanosti označili današnji položaj tega važnega našega programa. Eno le je gotovo, namreč dejstvo, da je gotovo boljše imeti več načrtov in projektov za to zvezo, kakor pa nobenega, kar bi bilo končno tudi mogoče. Toda vzpričo več, ne rečemo preveč načrtov, pa se je pojavila sedaj druga naravna težava, da je izmed vseh treba izbrati najboljšega, v resnici najpriladnejšega na vse strani, iz vseh ozirov in v vsakem pogledu!

In pred to nalogo stojimo danes mi Slovenci. To je treba poudariti. In tega našega stališča nam nihče, noben gospodarsko motreč in ukrepajoč Slovenec katerekoli stranke ni more zamiriti in očitati. — V tem smislu in v tem nespremenljivem prepričanju tudi danes poročamo o resnično lepem in važnem včerajšnjem zborovanju na Brodu. Udeležilo se ga je veliko število inženjerjev-strokovnjakov, katerim je dr. Musil že na predvečer razložil svoje načrte. Prišli so tudi zastopniki raznih uradov in korporacij, da si ustvarijo na licu mesta svoje mnenje in da čujejo stvarne razloge, ki govore za Musilov načrt. Imenoma ne moremo navedeti vseh teh mnogobrojnih udeležencev, ki jih ni preštela daljna po in neizmerno vodovje, ki je preplavilo krasne naše kraje ob Riniži in Kulpi. Prišlo pa je tudi iz kotarske okraja polno ljudstva, ki se mu je bralo na licih veliko navdušenje in resnična skrb za ta najvažnejši gospodarski dogodek, za železnično zvezo z morjem, za zvezo s svetom vobče, kamor naj železna cesta popelje vse ogromne zaklade te naše od Avstro-Ogrske nezasiškano tlačene in zatirane zemlje. Ljudski blagor v resničnem pomenu pa je bil tudi glavna točka celega zborovanja in stvarnega razmotrivanja. Otvoril je je v imenu ožjega akcijskega odbora poslanec Skulji s prisrčnimi besedami, poudarjajoč, da je izključeno danes vsako strankarstvo, izključeno vsako sebično natolcevanje, izključeno vsako prazno zabavljanje, marveč naj nastopi in govori le stvarnost argumentov, odloča pa le ljudska prava, od nikogar naščuvana in zapeljana volja. Kulpska in čabranska dolina se morata rešiti preko vseh političnih vprašanj preko vseh narodnostnih horb! Nastopila je cela vrsta govornikov iz vseh slojev iz vseh strokovnjaških vrst, iz vseh bližnjih in daljnih krajev. In vse besede — z malo izjemo — so bile navdušeno sprejete od pazljivih poslušalcev, ki so v gostih gručah na Brodskem glavnem trgu obstopile in obdajale govorniške oder. Žalibog ne moremo danes navesti vseh posamičnih govorov in govornikov. Omeniti pa moramo, da je nastopil tudi dr. Musil, ki je razložil bistvo in pomen svojega projekta na povsem stvarni način brez vsakega nestvarnega izpadanja in zbadanja. Eno glavno željo je poudarjala večina govornikov, namreč to, da bi se naj vršil tudi na Musilovi praji uradni obhod in pregled, s čimer naj bi se na licu mesta ob roki že povsem izdelanega podrobnega načrta uradno ugotovila vsaka podrobnost, katero je dr. Musil vsaki čas vsakomur pripravljen polasniti in stvarnem tehnično-ekonomskem oziru. Posamni govorniki so tudi poudarjali povsem umestno, da je že sedaj treba misliti na iztočišče te kakor vsake bodoče proge ob našem morju, da se tokoj prične s primernim in potrebnim delom ob obrežju, ker moramo — poleg splitskega — čimprej preurediti tudi naše severno pristanišče. Omeniti moramo tudi iskreni govor poslanca dr. Kučiča, ki je popisal v zanimivih potezah sedanjí položaj na Reki in Sušaku, poudarjal, kako mora naše ljudstvo s sektro v roki med svet. Doma pa gnijejo tisoči in tisoči lesnega našega bogastva, ker si spričo sedanjega položaja ničesar ne more izvažati, ker manjka industrije in ker se še vedno širijo tuji aristokratski bogataši in graščaki.

In še mnogo drugih lepih besedil in tolažb je čul včeraj navzoči narod, ki je v teh krasnih, naravnost romantičnih krajih sled neznesnih sedanjih razmer že skoro ubupan in odhaja, sili v tujno, ker doma ni kruha in dela. In nihče, kdor pozna ta v resnici solzne, če tudi bogate doline, ne sme zamiriti včerajšrega zavednega in složnega nastopa za dosego skupnega cilja, namreč gospodarskega određenja, katero naj jim prinese skorajšnji stik s svetom, z morjem. Po končanih govorih je predlagal dr. Lajovič, da se sprejmejo štiril resolucije, ki naj podajo bistvo lepega zborovanja in je sporoče na vsa mero-

dajna mesta. Predvsem pa se je sklenilo odposlati Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru udanostno brzojavko v izraz neomajne udanosti in zvestobe.

Tako se je ta shod končal v najlepšem znamenju. In priznati se mora, da je napram konkurenčnemu že uzakonjenemu projektu nastopil edino le stvarnim orozjem, z argumenti tehničnega in gospodarskega značaja. Vprašanje je sedaj, ali se bode ta glas, ki ga je včeraj povzdignilo mnogobrojno zborovanje na Brodu, primerno vpoštevalo. Po našem povsem nepristranskem mnenju in stališču, ki jih vnovič poudarjamo na vse naslove, je gotovo umestna misel, ki so jo izrazili včeraj navzoči strokovnjaki-tehniki, da bi morali tudi Klodičevu progo na licu mesta obhoditi in pregledati posebej določeni strokovnjaki, zlasti ker vsi potrebni načrti še niso izdelani. Sicer pa se ima itak Udruženje jugoslovenskih inženjerjev, oziroma v to poklicno sekcije baviti s tem vprašanjem in presoditi v vsakem pogledu vse konkurenčne proge, da potem zavzame svoje definitivno stališče. In ta glas, ta sodba naj odloči to vevležavo vprašanje naše zveze z morjem na tak način, da bode ustrezno vsem praviim pogojem in — vsem upravičenim željam.

Glasbeni vestnik.

— Slavnosti 50letnice »Glasbene Matice« je že določen spored. 8. decembra t. l. predava dr. Mantuan o razvoju slovenske glasbe itd. in o vplivu Glasbene Matice na njen razvoj. 9. decembra priredi velik vokalni koncert z vodstvom ravnatelja Mateja Hubada. Matičin zbor zapoje poleg novejših tudi nekaj starih slovenskih, že zgodovinskih pesemskih skladb. Za 10. december je določen orkestralni koncert, ki ima na svojem programu le simfonična dela naših skladateljev: Lajovica (najnovejšo delo: psalm 41, 42 s tenor - solom, zborom in orkestrom), Premrla (suits v 2 stavkih), Škerjanca, Adamiča, Jeraja in Ipravica. O teh lepih programih prinesemo še natančneje poročilo, za danes le opozarjamo na te krasne Matične praznike.

— Javna produkcija pevstke šole prof. dr. Pavla Kozina. Da se pokaže napredek, priredi prof. dr. Kozina v petek 6. t. m. v veliki dvorani filharmoničnega društva produkcijo svojih zrelejših učencev. Začetek ob 20. zvečer. Vstopnina prostá.

Pravni vestnik.

— Resna kritika Vidovdanske ustave. Mjesečnik, Glasilo Pravnikičega društva v Zagrebu, primaša v letošnji septemberski številki vrlo zanimiv spis »Glavne karakterne crte ustava Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca od 28. juna 1921« iz peresa beogradskega univerzitetnega profesorja Zivojina M. Perića. Pisatelj snuje svoja razmatranja na opazovanjih izza najprvih ustav v Srbiji. Sistem Jednoga doma mu je nekakšen postulat doslednosti srbskih ustav, ker so imele vse doslejšnje le en dom, razen one od 9. aprila 1901, ki je unesla glavne politične ideje srbske napredne stranke, — si radikali su učinili jedan akt državne politične mudrosti pristupajući na njega«. Pisatelj pa sodi, da so to storili bolj iz partijskih interesov, ker jim je pristanek na to ustavo omogočaval spravo s kraljem Aleksandrom Obrenovićem in prihod do oblasti. Pri tem meni, da je tako mnenje še vedno blagohotnejše kakor nasprotno, ker bi to značilo, da so radikali splohi brez svojega političnega prepričanja. Pisatelj je za dvodomni sistem, češ Srbija je imela za veljavnosti ustav iz leta 1869. in 1882. z jednodomnim sistemom slabše skušnje: Ob prvonavedeni ustavi je imel premoči šef države (osebni režim), ob drugi pa narodno predstavništvo (konventarski režim), »i vrlo verovatno«, pravi Perić —, nova jugoslovenska država proči će kroz iste krize opasnosti, pošto je, održavajući srpski jednodomni sistem, u isti mah održala i uzrok tih kriza i opasnosti«. Pisatelj se še na več mestih obregne kritično ob politično stran ustave: opozarjamo na njegovo frditve, da je čl. 138 (o konfiskacijah itd.) »po svojim ciljevima reakcionarna ustanova«, pa še pravno tehnično pogrešena; nadalje, da kompetence Ustavotvorne skupščine ni mogla v nobenem pogledu ograničiti kakšna predložena »Uredba«. On misli, da je po Vidovdanski ustavi državna oblast med vladarjem in parlamentom »deljena« in pravi: »Razume se, da jedan ovakav sistem naročito, kad nema Gornjega Doma ili Senata (koji postoji u romanjskim parlamentarnim monarhijama) vodi utakmicil, sarednjivosti i borbi između ona dva ustavna činioca, što naravno nikako ne može biti prohibično po mirni razvoju državnoga života.« — Vsa ta izjavljanja in na ona, ki se pričejo v nadaljevanju spisa, so baš v času, ko se vse intenzivneje zahteva revizija ustave tako važna, da jih smemo čim manj prezreti, ker prihajajo iz peresa srbskega učenjaka. Dr. M. D.

Mirno stanovanje
Išče soliden gospod. Plača dobro. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8298

Za kakoj se išče
perfektni stenograf ali stenografinja za slovenščino in nemščino. Ponudbe pod „Stenograf 8215“ na upravo Slov. Naroda. 8215

Kletti, suha skladišča
pri postaji Velika Loka se oddajo v Ljubljani, Sv. Pelra cesta 79. 8067

Žrgovec
v Ljubljani prevzame agenturo dobrih solidnih trvdik. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8235

Bukova drva
suha se prodajajo drobno in debelo v Kolodvorski ulici 18. 8231

Strojnik
Išče službe, najraje pri kakih parni žagi. Ponudbe pod „Strojnik 8242“ na upr. Slov. Naroda. 8242

Sprejme se
perfektna kantonistinja, zmožna samostojne korespondence in knjigovodstva. Ozira se samo na prvovrstno moč. Oferta poslati na upr. Slov. Naroda pod „Perfektna 7800“.

Ženitna ponudba.
Veletrgovec in industrijalec, samec, prikupljive zunanosti, z velikim lepim posestvom, želi zaradi družinskih razmer znanja s prikupljivo, dobro srčno in izobraženo gospodično z večjim imetjem, v starosti od 20 do 30 let v svrhu čimprejšeje ženitve. Ponudbe, če mogoče s sliko, pod „Veletrgovina in industrija 8174“ na upravo Slov. Naroda. Tajnost je zagotovljena. 8174

Meblovana soba
v Mariboru se zamenja z isto tako v Ljubljani. Ponudbe pod „Maribor-Ljubljana 8236“ na upravo Slov. Naroda.

Krompirja
jedilnega, prva vrste, dobavi vsako množino trvdika Praznik & Novak, Celje. 2488

Inštruirati
želi izobražena gospodična, uradnica, učence ali učenke osnovnih šol v popoldanskih urah in jih nadzorovati. Zna tudi tuje jezike. Ponudbe sprejme najraje proti dobri domači krani. Naslovi pod „Potrpežljivost in vestnost 8029“ na upravo Slov. Naroda. 8029

Trgovci, naročite takoj!
zrezke „Napoleon“
ki nudijo trajno najboljši zaslužek. — 1 karton 120 kosov Din. 22-50, 10 kartonov franko. Brandt, Ljubljana 7.

Potrebujem 25.000 dinarjev
za otvoritev trgovine. Za posojilo se jamči ali izda menica. Posojeni denar bi vrnil v roku treh let proti dogovorjenim obrestim. Ponudbe pod „Trgovina 8183“ na upravo Slov. Naroda.

Kupim jamski les
smrekov ali borov, obeljen, na tankem koncu od 8 cm naprej, srednja debelina (medija) najmanj 14 cm franko vagon po zelo visoki ceni vsako množino. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod šifro „Najvišje cene 8198“.

Kolarskega pomočnika
(kasemaherja) za fijakarske kočije in avtomobilske karoserije potrebuem. — Mesto stalno, plača dobro. **Vlastim Petrovič**, Beograd, Ratarska 21. Časno preko biroja „Reklama“, Beograd.

Trstje (Stukature za strope izdelujem z naj modernimi stroji in z najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji ceni.
Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradiska ulica 22 TELEFON ŠT. 513. 5065

Največja izbira različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki
A. & E. Škaberne Ljubljana, Mesni trg 10

Železninar
z večletno prakso pri prvovrstnih trvdikah se sprejme stalno na prvo mesto pod zelo ugodnimi pogoji. Hrana in stanovanje je na razpolago. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Železnar 7878“

Soba
s posebnim vhodom, elegantno opremljena, z elektr. razsvetljavo, parketnim podom, se takoj odstopi proti nagradi. Pismene ponudbe z navedeno nagrado pod „Iz potrebe 8295“ na upravo Slov. Naroda. 8295

Inženjer (samshi)
išče meblirano sobo za takoj. Ponudbe pod „Inženir-samec 8293“ na upravo Slov. Naroda. 8293

Soba
išče inženir od juž. kolodvora do Siške. Ponudbe pod „Udobna 8288“ na upr. Slov. Naroda. 8288

Pes doberman
čistokrvn, črn, dresiran, star 2 leti, priznana najlepši eksemplar, se prod. Naslov pove uprava Slov. Nar. 8290

POZORI!
Trgovina z mešaním blagom in manufakturo se odda jako ugodnimi pogoji. Pripravno za začetnike. Potreben kapital od 120.000 K. Dopisi pod „Sreča 120.000 K 8296“ na upravo Slov. Naroda. 8296

Na prodaj dva avtomobila
1 Fiat, zelo malo rabljen, skoro nov, 9-24 HP, 6 sedežev, elektr. razsvetljava in pogon. — 1 Skat Limuzina, 25 HP, generalno reparirana in nanovo lakirana, v zelo dobrem stanju, 6 sedežev. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8267

Parna žaga
oddaja rezanje lesa proti odškodnini za leto 1923. Na razpolago industrijski tir in skladišče. — Pismene ponudbe pod „Nova stavba 8264“ na upravo Sloven. Naroda. 8264

Dr. Tičar
zopet redno ordinira
od 2.—4. pop. Igriška ulica 6.

VAGON CEMENTA
se prodaja ali zamenja za poznejšo dobavo.
Polzve se v upr. Slov. Naroda. 8262

Stavbeni prostor
večji, ob Dunajski cesti blizu železniškega tira, pripraven za tvornice, skladišča ali druga industrijska podjetja, se prod. Naslov pove An. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna 5. 8274

Prima domače platno
po K 100 za 1 m prodaja Josip Hartmana nasl. V. Sbil, Vel. Lašče, v postnih paketih od 10 m naprej. 8269

Prevodi
iz in v razne jezike, vseh vrst juridične, tehnične, znanstvene in leposlovne vsebine, sodniških in drugih listin, trgovske korespondence itd., sodnjako overiljenje prevodov iz in v francoski in nemški jezik izvršuje prof. dr. Pavel V. Brežnik, zaprietačni tolmač za francoski in nemški jezik pri predsedstvu nadsodišča, Ljubljana, Dalmatinova ul. št. 2/II. nadst. 8276

Inserirajte v Slov. Narodu!

Proda se
mizararska delavnica v okolici Ljubljane z orodjem ali brez njega. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8270

Potrebujem za takoj
2—3 vagona lepega suhega krompirja. — Ponudbe franko vagon Ljubljana pod „Krompir 8281“ na upravo Slov. Naroda. 8281

Otroški voziček
dobro ohranjen, visok, bel, se prod. Naslov pove uprava Slov. Nar. 8285

Knjigovodkinja
večša vseh pisarniških del kakor tudi korespondence v slov. in nemšč. jeziku, želi premeniti službo. Ponudbe pod „Pismorka 8266“ na upravo Slovenskega Naroda. 8266

Prodajam lepo hišo
z vrtom v Dravljah št. 36. Stanovanje takoj na razpolago. Kremžar Alojzij.

Kupim hišo s prostim stanovanjem
v mestu ali okolici. Ponudbe z naslovom in ceno pod „Hiša 8271“ na upr. Slov. Naroda. 8271

Gostilniški prostori
se iščejo v našem z vsjo opremo vred. Dopisi pod „Gostilna 8272“ na upravo Slov. Naroda. 8272

Stavbena parcela
tik južnega kolodvora, pripravna za katerikoli zgradbo, se ceno prod. Vprašati: Paternost & Remic, Slomškova ulica. 8265

SVILA
modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače
najceneje pri:
A. ŠINKOVIC nasl. K. Soss
Ljubljana, Mesni trg 19.

Iščeta se kuharica ter pomož. kuharica za kuhinjo na parni žagi na periferiji Beograda. Dajemo hrano, stanovanje, kurjavo in ra svetljivo, plača po pogodbi. Natančnejša pojasnila pri upravi Slov. Naroda. 8254

Žrgovci!
Za povečanja trgovine iščem engrosista, ki bi bil pripravljen založiti me ali podeliti mi filijalo z manufakturnim blagom. Imam že vpeljano trgovino v večjem kraju, kjer se prične v kratkem graditi jadranska železnica. Ponudbe pod „Engrosist 8249“ na upravo Slov. Naroda. 8249

Družabnik
k lesni trgovini, z osebnim sodelovanjem in večjo vlogo, se sprejme. Bil mora večš popolnoma lesne stroke. Vzame se tudi ev. le v službo proti kavčiji. Pismene ponudbe pod „Zgradba žage 8263“ na upravo Slovenskega Naroda. 8263

Avtomobile kolesa, motorje pnevmatiko vseh vrst olje - bencin
in druge potrebščine ima vedno v zalogi
F. Florjančič
Ljubljana.

Meblovano sobo
s posebnim vhodom v sredini mesta išče inozemec. Ponudbe pod „F. K. 8245“ na upravo Slov. Naroda. 8245

Stavbene parcele
v najlepši legi ima na prodaj Jos. Tribuč na Glincah 37. 7843

Mesta hišnika
za takoj ali pozneje išče mlad, oženjen možič brez otrok, zidar, treznega značaja. Pismene ponudbe pod „Hišnik 8033“ na upravo Slov. Naroda. 8033

Par dobrih konj (ponijev)
z orravo in kočijo se prod. Predovič, Ljubljana, Ambrožev trg. 8268

Prodajalka
boljša moč, išče službe v manufakturi ali galanterijski trgovini. — Najraje bi prišla na bivše Stajersko in sicer Celje, Maribor itd. Nastop lahko 15. oktobra. Ponudbe pod „Boljša moč 8297“ na upravo Slov. Naroda. 8297

ADRIA TEA
NAJBOLJI

DOBI SE POVSOD
GLAVNA ZALOGA
F. ŠIBENIK-LJUBLJANA

JAMSKI LES
smrekov ali jelkov, 3—7 m dolžine, 12—24 cm srednje debeline, kupi 100 vagon kranjskih postaj vsako množico
Sentjanški premogovnik
AND. JAKIČ, Krmelj, Dolenjsko.

Kdor želi kupiti večjo ali manjšo množino drv naj se oglasi na Poljanski cesti 19,
LOVRO KVEDER

kjer imam na razpolago vprežno živino in svojo motorno žago. Lahko postrežem občinstvu po zmernih cenah.
Proda se večja množina (2000³) prvovrstnih suhih
bukovih drv
sekanih v zimi 1921—1922. Dobavijo se lahko takoj. Oddajo se tudi posamezni vagoni izžagani na dom postavljeni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8243

Odvetnik dr. Alojz Goričan
Je otvoril v Celju odvetniško pisarno in jo pridružil pisarni g. dr. Karola Laznika v Prešernovi ulici št. 3.

Prispjela velika količina čeških hlačevina, emir, zola kao i razna platna, čarape svilene, končane i barhentaste marame i sva ostala seljačka manufakturna roba.
Gijene po najjeftinijem dnevnom tečaju.
Prodaje na veliko
VILIM PICK, ZAGREB
Duga ulica 6. Telefon interurban 22—39.

Gospodična
išče sobo eventualno s hrano pri boljši družini. Ponudbe pod „Stalna 8280“ na upravo Slov. Naroda. 8280

Pouk
v nemščini daje gospodična. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8278

Šisica
mlada, udomačena, se prodaja na Opekarski cesti 43. 8233

Mlad uradnik
išče mesečno sobo. Gre tudi kot ustanovalec. Ponudbe pod „D. M. 8282“ na upravo Slov. Naroda. 8282

Iščem
za pridno deklico, ki ima veselje do trgovine, primerno boljšo trgovino mešane stroke, kjer bi se mogla učiti; samo v Sloveniji. Ponudbe pod „St. 150“ poštno ležeče Središče ob Dravi. 8227

Lepa stavbna parcela
pod Tivolijem se ugodno prod. Vprašati pri lastniku Iv. Frelihu, Vihovecva ulica 9 I.

Dobro ohranjen večja železna
peč
se kupi. Ponudbe na J. Jelenič, Stara pot 1, Ljubljana. 8289

Prodajam
dobro ohranjen pletilni stroj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8273

Deklica z dežele
fako pridna, poštna in inariljiva, poštenih staršev, želi mesta učenke v trgovini s specerijskim in manufakturnim blagom, ako mogoče na deželi, pa tudi v mestu. Pismene ponudbe pod „Pridna 8279“ na upravo Slov. Naroda. 8279

Zahvala.
Za obilne dokaze iskrenega sočutja in za mnogoštevilno spremstvo pri pogrebu nepozabne žene se zahvaljuje
Alojzij Lindtner
pisarniški ravnatelj v p. pri drž. pravdništvu v Ljubljani.
V Ljubljani, dne 2. oktobra 1922.

Katarina Leskovec roj. Ogrizek
včeraj ob 4. zjutraj nenadoma izdihnila svojo blago dušo.
Pogreb nepozabne rajnice se bo vršil jutri v sredo ob 4. popoldne iz mrtvašnice Sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu.
BODI JI BLAG SPOMIN!
V Ljubljani, dne 3. oktobra 1922.
Ernest, Irena, Pavla, Maluča in Jekica, otroci. Franc Peitler, zet.

Ana Jurca roj. Jesenovc
po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere v 71. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 4. oktobra 1922 ob 3. popoldne iz cerkve sv. Lenarta na Vrhniki.
Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.
Na Vrhniki, dne 2. oktobra 1922.
Zaljubljeni rodbini: Jurca in Kofner.

Termotehnički zavodi d. d.
Jurističeva ul. br. 8 ZAGREB Telefon broj 22-87

„GEBE“
priprava za kuhanje, kurjenje in likanje na premog, drva, plina in elektriko.

„GEBE“